

Participacija zaposlenih
u vlasništvu kompanije

Vodič za ESOP strukture u Republici Srbiji

Finansijski instrument - pravo
na sticanje udela

MILAN MARINKOVIĆ
2023.

Sadržaj

Uvod	2
Pojam Vesting-a u uporednoj praksi	3
• Vremenski vesting.....	4
• Vesting zasnovan na učinku zaposlenog (Milestone-based vesting).....	4
• Vesting zasnovan na učinku kompanije (Performance-based vesting).....	4
• Vesting na poček (Cliff vesting).....	4
Finansijski instrument - pravo na sticanje udela u Republici Srbiji	5
Proces sticanja udela u praksi – redosled koraka	5
Prvi korak - registracija sopstvenog udela, sprovodi se kod Agencije za privredne registre Republike Srbije (APR)	6
• Primer odluke skupštine društva o sticanju rezervisanog sopstvenog udela.....	7
• Primer izjave člana društva čiji se udeo smanjuje.....	8
Drugi korak - registracija finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, sprovodi se kod Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije (CRHOV)	9
• Primer zahteva za upis FIPSU U CRHOV.....	10
• Primer Odluke o emisiji finansijskog instrumenta pravo na sticanja udela.....	11
• Primer izjave ovlašćenog lica izdavaoca o tačnosti podataka u spisku imaoca finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela.....	13
• Primer izjave ovlašćenog lica izdavaoca sa podatkom (procentom) prava na sticanje udela po svim emisijama iz predmetnog rezervisanog sopstvenog udela.....	14
• Registracija finansijskog instrumenta kod CRHOV.....	15
Ilustrativni primer – EOSP aranžman društva sa ograničenom odgovornošću u Republici Srbiji	16
Treći korak – sticanje udela u kompaniji na osnovu FIPSU	17
Alternativni treći korak – poništaj FIPSU bez sticanja udela od strane imaoca	19
• Primer zahteva za ispis FIPSU U CRHOV.....	20
• Primer Odluke o poništenju finansijskog instrumenta pravo na sticanja udela.....	21
Troškovi vezani za izdavanje i realizaciju FIPSU	22
• Troškovi APR.....	22
• Troškovi CRHOV.....	22
Pravne alternative FIPSU	23
Poreski tretman FIPSU	24

Uvod

Poslovni model startap kompanija veoma često zasniva se na idejama koje, ukoliko se pravilno i blagovremeno realizuju, mogu stvoriti obilje nove vrednosti i služiti korisnicima da unaprede svoje živote i poslovanje. Takve ideje idu ruku po ruku sa ambicijama u pogledu razvoja atraktivnosti proizvoda, eksponencijalnog rasta broja korisnika i ostvarivanja visokih stopa rasta prihoda.

Da li će jedna startap kompanija uspeti u svojim namerama zavisi od mnoštva faktora od kojih je verovatno najvažniji ljudski, odnosno postojanje dovoljnog broja kvalitetnih i motivisanih kadrova koji će izneti veliki posao realizacije zacrtanih ambicija.

Posao motivisanja kadrova predstavlja zato jedan od ključnih zadataka od čije uspešne realizacije zavisi ishod poslovnog poduhvata i sudbina startap kompanije. Motivisati kvalitetnog čoveka da bude maksimalno fokusiran na zadatak, motivisati ga ostane deo tima i kada mu se na drugoj strani nude na izgled povoljniji uslovi predstavlja veliki izazov u današnjem poslovnom okruženju. Stoga su kompanije u prethodnom periodu osmišljavale različite instrumente kojima bi **stimulisali svoje najkvalitetnije kadrove da ostanu** posvećeni radu na ostvarenju zacrtanih ciljeva i **garantovale im učešće u slavi i uspehu** koji se očekuje, a za uzvrat dobijale zaposlene koji imaju jači osećaj pripadnosti i vrednosti zbog posedovanja dela vlasništva u kompaniji, a što stvara produktivnije radno okruženje.

Mnoge države, među njima i naša, prepoznale su potencijal startap kompanija i rešile da pomognu da se **problem zadržavanja kadrova** prevaziđe. U želji da pomognu razvoju domaće ekonomije država je reagovala paketom pravne infrastrukture kojim je uredila **koncizan i poreski neutralan** mehanizam da se najkvalitetnijim zaposlenima obezbedi mogućnost **participacije u budućoj vrednosti** kompanije koju grade, kroz **sticanje udela - vlasničkog učešća u kompaniji**.

U okviru domaće regulative početkom 2020. godine uveden je novi institut „**Finansijski instrument - pravo na sticanje udela**” kojim je regulisan institucionalni okvir kroz koji zaposleni i poslodavci mogu regulisati svoje međusobne odnose u vezi sa sticanjem udela u kompaniji od strane zaposlenog, a da se vrednost koju ostvaruje zaposleni ne smatra zaradom iz radnog odnosa, već kao participacija u kapitalnoj investiciji.

Navedeni institut praktično uvodi tzv. ESOP i vesting strukture u domaće zakonodavstvo.

ESOP (skr. eng. Employee Stock Ownership Plan), predstavlja vrstu ugovorenog plana beneficija zaposlenih koji omogućava zaposlenima da pod određenim uslovima steknu vlasništvo u kompaniji po beneficiranim uslovima i tako ostvare značajnu zaradu. **Vesting** takođe predstavlja srodan pojam kojim se označava različite strukture ESOP aranžmana.

ESOP-ovi kao i Vesting planovi u praksi mogu biti strukturirani na različite načine, i drugačije od načina na koji je domaći zakonodavac osmislio taj sistem, ali osnovna ideja je da **kompanija rezerviše određeni deo učešća u kapitalu radi kasnije distribucije zaposlenima**. Zaposleni tada mogu dobiti udele u kompaniji kao deo svoje naknade ili kao bonus. ESOP se takođe može koristiti kao način da se zaposlenima obezbede beneficije za odlazak u penziju, pošto vrednost akcija može da raste tokom vremena.

Pojam Vesting-a u uporednoj praksi

Različite strukture i modeli za sticanje vlasničkog učešća u kompanijama u uporedno praksi, pored pojma ESOP (skr. eng. Employee Stock Ownership Plan), četo se označavaju i pojmom „vesting“¹ strukture.

Vesting se u konkretnom kontekstu odnosi na set uslova (vremenskih i drugih) čijim nastupanjem zaposleno lice može ostvariti svoje pravo na sticanje učešća u kapitalu kompanije (tzv. odložni uslovi). U praksi preovlađuju četiri osnovne vesting strukture, koje se mogu koristiti individualno ili kombinovano, to su:

Vremenski vesting,

Vesting zasnovan na učinku zaposlenog (Milestone-based vesting),

Vesting zasnovan na učinku kompanije (Performance-based vesting) i

Vesting na poček (Cliff vesting).

¹ Pojam „vesting“ nema jednostavan prevod na srpski jezik, a njegovo značenje implicira dodelu, davanje i prenos određene vrednosti.

Vremenski vesting

Uslovi sticanja mogu biti isključivo **vremenski (rokovi)**, u kom slučaju se radi o „**vremenskom rasporedu za sticanje udela**“. Najčešći tip rasporeda za sticanje udela, podrazumeva da kompanija odredi maksimalan iznos % učešća u kapitalu koje zaposleni stiže, s tim da se vlasništvo nad udelima u kompaniji postepeno povećava tokom određenog vremenskog perioda. Na primer, kompanija može ponuditi zaposlenom maksimalno 5% učešća kapitalu, ali tako što prve godine od datuma zaključenja aranžmana zaposleni može ostvariti 25% navedene kvote, 50% nakon druge godine, i tako dalje dok ne steknu u potpunosti pravo nakon četiri godine.

Ovaj model se može lako replicirati u okvirima domaće pravne infrastrukture. Iako deluje kompleksan, jer podrazumeva potrebu za formiranje **više rezervisanih sopstvenih udela**, odnosno emitovanje **više finansijskih instrumenata sa različitim rokovima dospeća i datumima plaćanja²**, u praksi se može realizovati relativno jednostavno, prateći uputstva data u sledećem poglavlju ovog vodiča.

Vesting zasnovan na učinku zaposlenog (Milestone-based vesting)

Ova vrsta rasporeda za sticanje udela zasnovana je na specifičnim ciljevima ili prekretnicama koje sami zaposleni moraju postići pre sticanja učešća u kapitalu od strane zaposlenog lica. Na primer, kompanija može zahtevati od zaposlenog da postigne određeni nivo prodaje ili ispuni određeni cilj u razvoju proizvoda pre nego što ostvare pravo na sticanje vlasništva nad udelima u kompaniji.

Vesting zasnovan na učinku kompanije (Performance-based vesting)

Ova vrsta rasporeda za sticanje udela zasnovana je na ostvarenju specifičnih ciljeva učinka same kompanije, kao što je postizanje ciljeva prihoda ili stepena profitabilnosti same kompanije. Dodeljivanje prava zasnovano na učinku same kompanije ređe je u praksi i najčešće se koristi stimulaciju za rukovodilaca kompanije (direktora) ili drugih zaposlenih na najvišem stepenu hijerarhije kompanije.

Vesting na poček (Cliff vesting)

Ova vrsta rasporeda za sticanje udela može se kombinovati sa prethodne tri i zahteva od zaposlenog da sačeka određeni vremenski period pre nego što stekne mogućnosti da ostvari udeo u kompaniji. Kada se period „čekanja“ završi, vlasnička prava se stiču odjednom ili u skladu sa utvrđenim rasporedom. U praksi je najčešći slučaj kada zaposleni ima četvorogodišnji raspored sa jednogodišnjim počekom, što znači da ne dobija mogućnosti sticanja učešća u kapitalu kompanije dok ne bude kontinualno zaposlen u kompaniji najmanje godinu dana, a zatim dobijaju mogućnost da ostvari pravo na sticanje 25% određene kvote godišnje.

Sva tri poslednja modela vestinga takođe se mogu lako replicirati u Republici Srbiji. Suština njihove implementacije podrazumeva uvođenje odložnih uslova u tekst same odluke o emisiji finansijskog instrumenta koji se dodeljuje zaposlenjima a kako je opisano u sledećem poglavlju. Pravilno formulisani odložni uslovi značiće mogućnosti da se pravo na sticanje udela od strane zaposlenog ostvari tek nakon njihovog ispunjenja. Neki od navedenih uslova već su dati kao predlog u Primeru Odluke o emisiji finansijskog instrumenta pravo na sticanja udela datom na str. 11.

Dokumenti koji se u praksi koriste za vesting strukture zavise od regulatornog okvira kao i vrsta imovine koja se prenosi i specifičnih uslova ugovora. Dok je u Republici Srbiji navedeni institut zakonski uređen kroz Finansijski instrument - pravo na sticanje udela o čemu će biti više reči u sledećem poglavlju, u uporednoj praksi koriste se i drugi instrumenti i akta:

 Opcijski ugovori (Stock option agreement) – kojima se kroz ugovor zaposlenog lica i kompanije definišu uslovi za prenos učešća u kapitalu kompanije zaposlenom licu, raspored sticanja kao i cena (obično beneficirana).

 Ugovor o ograničenom pravu na sticanje učešća u kapitalu (Restricted stock purchase agreement): koja se obično daje kao oblik naknade zaposlenima. Zaposleni je dužan da ispuni određene uslove pre nego što stekne učešće u kapitalu kompanije.

² Vidi poglavlje Drugi korak - registracija finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, sprovodi se kod Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije (CRHOV)

- Ugovori o radu, u kojima se pored pitanja radnog odnosa mogu urediti i pitanja sticanja učešća u kapitalu poslodavca od strane zaposlenih lica. Ugovori o radu često se pozivaju na opšta akta poslodavca poput Programa motivacije zaposlenih i sličnih, te zajedno sa njima čine pravnu celinu kojom je uređen odnos dve strane.
- Plan dodele udela (Employee Stock Ownership Plan / ESOP): Ovaj interni dokument najčešće opisuje odredbe i uslove dotacija kapitala kompanije i može uključivati informacije o rasporedu sticanja prava, periodima korišćenja i drugim relevantnim detaljima.
- Odluke nadležnih organa kompanije: skupštine članova društva ili upravnog odbora.

Važno je napomenuti da specifični dokumenti koji se koriste za sticanje prava mogu uveliko varirati u zavisnosti od kompanije, prirode vlasničkog kapitala koji se izdaje, kao i jurisdikcije u kojoj kompanija posluje.

Finansijski instrument - pravo na sticanje udela u Republici Srbiji

Finansijski instrument – pravo na sticanje udela (FIPSU) predstavlja osnovni pravni instrument za realizaciju ESOP aranžmana u Republici Srbiji.

Sam proces sticanja udela strukturiran je kroz tri koraka, koje je neophodno sprovesti kako bi se formirao i realizovao ESOP aranžman u jednoj kompaniji.

Formalno, FIPSU je osmišljen kao neprenosivi finansijski instrument (imovina koja je nastala procesnom upisa u nadležni registar) koji izdaje društvo s ograničenom odgovornošću (izdavalac), a koji saglasnom imaoocu finansijskog instrumenta (zaposlenom) daje pravo na sticanje udela izdavaoca određenog dana (dan dospeća), po određenoj ceni³ (uslovi sticanja). Cena udela koju zaposleni plaća po pravilu značajno je niža od tržišne vrednosti udela u momentu sticanja instrumenta, te sadrži tzv. nerealizovani kapitalni dobitak koji se prenosi zaposlenom kroz prenos udela u kompaniji.

Važno je istaći da, iako ima određena svojstva imovine, FIPSU ne može biti predmet zaloge, niti predmet nasleđivanja.

Proces sticanja udela u praksi – redosled koraka

³ Pravila poslovanja Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije

PRVI KORAK

Registracija sopstvenog udela, sprovodi se kod Agencije za privredne registre Republike Srbije (APR)

Prema uputstvu APR-a dostupnom na www.apr.gov.rs/registri/privredna-drustva/uputstva/promene-.2031.html, rezervisani sopstveni udeo je udeo koji društvo može steći od svojih članova **samo besteretno** i samo sa jednim ciljem: **radi dodele** finansijskog instrumenta – prava na sticanje udela.

Rezervisani sopstveni udeo se može steći samo od udela članova čiji su ulogi **u potpunosti uplaćeni/uneti**.

Odluku o sticanju donosi skupština društva kvalifikovanom većinom od **dve trećine** od ukupnog broja glasova, pri čemu se rezervisani sopstveni udeo može formirati samo od udela onih članova koji su za tu odluku **glasali** (odlučkom skupštine se ne može obavezati član koji nije saglasan da deo svog udela prenese na društvo radi formiranja rezervisanog sopstvenog udela).

Registracija rezervisanog sopstvenog udela vrši se na osnovu⁴:

🕒 odluke skupštine društva o sticanju rezervisanog sopstvenog udela,

🕒 izjave člana društva čiji se udeo smanjuje da je saglasan sa formiranjem rezervisanog sopstvenog udela, **ukoliko se njegova izričita saglasnost ne može utvrditi iz priložene odluke** skupštine društva o sticanju rezervisanog sopstvenog udela.

Važno je napomenuti da kompanija može imati više rezervisanih sopstvenih udela, što je naročito važno ukoliko se planira više emisija FIPSU a koji dospevaju na različite datume, ili sadrže pravo na sticanje drugačije vrednosti učešća u kapitalu sticaoca⁵.

⁴ Pored navedenog APR-u se dostavlja i registraciona prijava kao i dokaz o uplati naknade

⁵ Vidi poglavlje: „Treći korak – sticanje udela u kompaniji na osnovu FIPSU“, str. 17

Primer odluke skupštine društva o sticanju rezervisanog sopstvenog udela

Na osnovu člana 200, a u vezi sa članom 159a. Zakona o privrednim društvima ("Sl. glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), skupština privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, MB: _____, PIB: _____, (u daljem tekstu Društvo), na vanrednoj sednici održanoj dana _____, 2023. godine donosi sledeću:

ODLUKU O FORMIRANJU REZERVISANOG SOPSTVENOG UDELA br. ____⁶.

Član 1.

Formira se rezervisani sopstveni udeo br. ____ i iznosu od ____% (uneti ukupan procenat) od ukupnih udela u Društvu⁷.

Rezervisani sopstveni udeo Društvo stiče besteretno⁸ od sledećih članova:

- 1. Ime i prezime člana, JMBG člana, Iznos udela koji član prenosi Društvu za potrebe formiranja rezervisanog udela.*
- 2. Ime i prezime člana, JMBG člana, Iznos udela koji član prenosi Društvu za potrebe formiranja rezervisanog udela.*
- 3. Ime i prezime člana, JMBG člana, Iznos udela koji član prenosi Društvu za potrebe formiranja rezervisanog udela.*
- 4. Ime i prezime člana, JMBG člana, Iznos udela koji član prenosi Društvu za potrebe formiranja rezervisanog udela.*

Rezervisani sopstveni udeo Društvo stiče se isključivo radi dodele finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela.

Član 2.

Rezervisani sopstveni udeo ne može se založiti, niti se rezervisanim sopstvenim udelom može raspolagati, osim na način propisan zakonom.

Društvo po osnovu rezervisanih sopstvenih udela nema pravo glasa niti se ti udeli računaju u kvorum skupštine.

Rezervisani sopstveni udeo ne daje pravo na učešće u dobiti.

Član 3.

Ova odluka usvaja se jednoglasno od strane svih članova Društva.

Alternativno: Ova odluka usvaja se od strane članova Društva koji poseduju najmanje dve trećine od ukupnog broja glasova⁹, s tim da se u rezervisani sopstveni udeo prenose samo udeli članova koji su glasali za njeno usvajanje.

Član 4.

Ovlašćuje se direktor Društva da sprovede postupak registracije rezervisanog udela, u skladu sa zakonom o registraciji.

Ova Odluka proizvodi pravno dejstvo od dana njenog donošenja.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Predsednik Skupštine Društva:

JMBG: _____

⁶ U slučaju potrebe za formiranje više rezervisanih sopstvenih udela, u naslov se može dodati i broj rezervisanog sopstvenog udela, tipa: Odluka o formiranju rezervisanog sopstvenog udela br. 1, i sl...

⁷ Procenat učešća svih rezervisanih sopstvenih udela u osnovnom kapitalu društva ne može biti veći od 40%.

⁸ Društvo može steći rezervisani sopstveni udeo samo od udela koji su u celosti uplaćeni, odnosno uneti.

⁹ Rezervisani sopstveni udeo može se steći samo od udela članova koji su glasali za odluku o sticanju rezervisanog sopstvenog udela.

Primer izjave člana društva čiji se udeo smanjuje¹⁰

Na osnovu člana 159a. Zakona o privrednim društvima ("Sl. glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), u svojstvu člana privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, _____, MB: _____, PIB: _____ (u daljem tekstu Društvo), ovim putem bezuslovno i neopozivo izjavljujem svoju saglasan sa formiranjem rezervisanog sopstvenog udela, odnosno prenosom dela mojih udela, u iznosu od ____ % od ukupnog broja udela u Društvo, na Društvo, a za potrebe formiranja rezervisanog sopstvenog udela.

Član Društva
Ime i prezime

JMBG: _____

Svojeručni potpis

¹⁰ Neophodna isključivo ukoliko se njegova izričita saglasnost ne može utvrditi iz priložene odluke skupštine društva o sticanju rezervisanog sopstvenog udela

DRUGI KORAK

Registracija finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, sprovodi se kod Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije (CRHOV)

Proces registracije FIPSU sprovodi se kod **CRHOV**¹¹. U pitanju je institucija koja je zadužena za vođenje registra hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata. Sedište CRHOV-a je u Beogradu, na adresi Trg Republike 5, IV sprat.

Kompanija koja namerava da izdaje FIPSU, može svoj zahtev dostaviti CRHOV-u **neposredno ili preko angažovanog člana CRHOV**. Članovi CRHOV su banke i brokerska društva koji obavljaju poslove sa hartijama od vrednosti, oni su agenti koji za izdavaoce i sticaoce obavljaju usluge u vezi sa upisima i promenama u registru. Spisak članova CRHOV koji za Vas mogu sprovesti navedenu proceduru dostupan je na sledećem liku:
<http://www.crhov.rs/?Opcija=4>.

Iz jednog rezervisanog sopstvenog udela, koji se registruje u Agenciji za privredne registre u skladu sa zakonom o registraciji, Centralni registar može upisati, na zahtev izdavaoca, **više emisija finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela**, koje imaju **isti dan dospeća i isti rok za plaćanje cene**. Ukoliko se izdavalac odluči na izdavanje **više FIPSU** koji imaju **drugačije datume dospeća i/ili rokove za plaćanje cene** potrebno je da formira za to **novi rezervisani sopstveni udeo**¹².

Uz zahtev za registraciju FIPSU, CRHOV-u se dostavlja i sledeća dokumentacija:

1. Odluka izdavaoca o sticanju rezervisanog sopstvenog udela;
2. Rešenje APR-a o registraciji rezervisanog sopstvenog udela;
3. Odluka o emisiji finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela;
4. Elektronski fajl sa podacima o imaoima finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, sa brojem finansijskih instrumenata koje stiče imalac finansijskog instrumenta;
5. Izjava ovlašćenog lica izdavaoca o tačnosti podataka u spisku imaooca finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela;
6. Izjava ovlašćenog lica izdavaoca sa podatkom (procentom) prava na sticanje udela po svim emisijama iz predmetnog rezervisanog sopstvenog udela;
7. Ugovor zaključen između člana Centralnog registra i izdavaoca finansijskih instrumenata, ukoliko se zahtev dostavlja preko člana.

Izdavalac ili član Centralnog registra u ime izdavaoca dužni su da Centralnom registru dostave odluku o emisiji i odgovarajuću dokumentaciju u roku od pet radnih dana od dana donošenja.

¹¹ www.crhov.rs

¹² Kompanija može da ima više rezervisanih sopstvenih udela

Primer zahteva za upis FIPSU U CRHOV

Centralnom registru
depou i kliringu hartija od vrednosti
Republike Srbije
Beograd, Trg Republike 5, IV sprat

Predmet:
Zahtev za upis finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela kompanije _____,
MB: _____

Poštovani,

Molimo Vas da, u skladu sa odredbama 27e-27n Pravila poslovanja CRHOV, sprovedete postupak upisa finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela kompanije _____,
MB: _____

Saglasno zahtevima sadržanim u navedenim Pravilima poslovanja, u prilogu Vam dostavljamo:

- 1) Odluku Skupštine društva izdavaoca o sticanju rezervisanog sopstvenog udela, br.____od____.2023. godine;
- 2) Rešenje APR-a o registraciji rezervisanog sopstvenog udela, br.____od____.2023. godine;
- 3) Odluka skupštine društva izdavaoca o emisiji finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela, br.____od____.2023. godine;
- 4) Elektronski fajl sa podacima o imaicima finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, sa brojem finansijskih instrumenata koje stiće imalac finansijskog instrumenta;
- 5) Izjavu ovlašćenog lica izdavaoca o tačnosti podataka u spisku imaoaca finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela;
- 6) Izjavu ovlašćenog lica izdavaoca sa podatkom (procentom) prava na sticanje udela po svim emisijama iz predmetnog rezervisanog sopstvenog udela;
- 7) Ugovor zaključen između člana Centralnog registra i izdavaoca finansijskih instrumenata, ukoliko se zahtev dostavlja preko člana,
- 8) Dokaz o uplati naknade saglasno tarifniku CRHOV-a.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Zakonski zastupnik Društva
Ime i prezime

JMBG: _____

Svojeručni potpis

Primer Odluke o emisiji finansijskog instrumenta - pravo na sticanja udela

Na osnovu člana 200, a u vezi sa članom 159v i 159g, Zakona o privrednim društvima ("Sl. glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), skupština privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, MB: _____, PIB: _____ (u daljem tekstu Društvo ili Izdava-lac), na vanrednoj sednici održanoj dana _____, 2023 godine donosi sledeću:

ODLUKU O EMISIJI FINANSIJSKOG INSTRUMENTA – PRAVO NA STICANJE UDELA

Član 1.

Društvo izdaje ukupan broj od _____ finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela.

Finansijski instrumenti pravo na sticanje udela izdaju se na osnovu rezervisanog sopstvenog udela registrovanog Rešenjem Agencije za privredne registre Republike Srbije: (*broj rešenja o registraciji sopstvenog udela*) kojim je formiran rezervisani sopstveni udeo u iznosu od _____ % osnovnog kapital Društva (*uneti procenat registrovanog sopstvenog udela u odnosu na osnovni kapital Društva*) (u daljem tekstu Rezervisani sopstveni udeo).

Član 2.

Sledeća lica stižu finansijski instrument – pravo na sticanje udela (sticaoci finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela) iz Rezervisanog sopstvenog udela:

1. za domaće fizičko lice – uneti lično ime i jedinstveni matični broj građana, adresu prebivališta (ulica i broj, poštanski broj i šifra opštine),
2. za stranca – uneti lično ime, broj pasoša i država izdavanja, odnosno lični broj za stranca, odnosno broj lične karte stranca i zemlja izdavanja,
3. za domaće pravno lice – uneti poslovno ime, adresa sedišta (ulica i broj, poštanski broj i šifra opštine) i matični broj,
4. za strano pravno lice – uneti poslovno ime, adresa sedišta, broj pod kojim se to pravno lice vodi u matičnom registru i država u kojoj je to lice registrovano.

Član 3.

Sticaoci finansijskog instrumenata – pravo na sticanje udela imaju pravo da steknu sledeći procenat udela koji poseduju u odnosu na Rezervisani sopstveni udeo:

1. Sticalac 1, stiže _____ finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, na osnovu kojih ima pravo da stekne _____ % Rezervisanog sopstvenog udela, odnosno _____ % učešća u ukupnom kapitalu Društva,
2. Sticalac 2, stiže _____ finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, na osnovu kojih ima pravo da stekne _____ % Rezervisanog sopstvenog udela, odnosno _____ % učešća u ukupnom kapitalu Društva,
3. Sticalac 3, stiže _____ finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, na osnovu kojih ima pravo da stekne _____ % Rezervisanog sopstvenog udela, odnosno _____ % učešća u ukupnom kapitalu Društva.

Član 4.

Sticaoci finansijskog instrumenata – pravo na sticanje udela imaju obavezu isplate cene finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela plaća Izdavaocu, i to:

1. Sticalac 1, ima obavezu isplate cene u iznosu od _____ RSD na ime sticanja udela u Društvu,
2. Sticalac 2, ima obavezu isplate cene u iznosu od _____ RSD na ime sticanja udela u Društvu,
3. Sticalac 3, ima obavezu isplate cene u iznosu od _____ RSD na ime sticanja udela u Društvu,

Sticaoci udela dužni su izvrše isplatu cene u celosti u roku od _____ dana od datuma dospeća¹³, na poslovni račun Društva br. _____ kod _____ banke.

Član 5.

Datum emisije finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela je _____ godine.
Dan dospeća finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela je _____ godine.

Član 6.

Izdavalac ima pravo da izvrši poništaj finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela pre dana dospeća, ukoliko nastupi bilo koji od sledećih raskidnih uslova (u nastavku su dati ilustrativni primeri, s tim da izdavalac može odrediti i druge raskidne uslove prema dogovoru sa budućim imaoцем FIPSU):

1. Ukoliko Sticaocu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela prestane radni odnos u Društvu, na njegovu inicijativu, u skladu sa odredbama člana 178. Zakona o radu, pre datuma dospeća finansijskog instrumenta,.
2. Ukoliko Sticaocu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela prestane radni odnos u Društvu, u skladu sa odredbama člana 179. Zakona o radu, pre datuma dospeća finansijskog instrumenta,
3. Ukoliko Društvo ne ostvari zacrtan minimum poslovnog ciljeva i plana poslovanja za period _____-_____ godine, u pogledu:
 - a. Prihoda (odrediti minimalan nivo prihoda od čijeg ostvarenja zavisi pravo na poništaj finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela),
 - b. Broja korisnika (odrediti minimalan broj korisnika od čijeg ostvarenja zavisi pravo na poništaj finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela),
 - c. Ostvarenja zacrtanih ciljeva u pogledu razvoja proizvoda (dati kvalitativni i kvantitativni opis zacrtanih ciljeva),
 - d. i sl...

Član 7.

U slučaju da društvo ne izvrši registraciju sticanja udela na osnovu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela u roku od 60 dana od dana isteka roka za isplatu cene, imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela koji je u roku izvršio plaćanje može, u narednom roku od šest meseci podneti tužbu nadležnom sudu za utvrđivanje svojstva člana i procenta udela koji imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela stiče ili tužbu za određivanje naknade koju je društvo u obavezi da isplati imaoću finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela.

U slučaju smrti imaoća finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela nakon isplate cene u roku, a nakon dana dospeća finansijskog instrumenta, naslednici imaju pravo da od Društva zahtevaju isplatu naknade u visini tržišne vrednosti udela koji bi imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela imao pravo da stekne na dan dospeća finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela.

Lice kome je finansijski instrument - pravo na sticanje udela neosnovano poništen pre dana dospeća ima pravo na isplatu naknade u visini tržišne vrednosti udela koji bi imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela imao pravo da stekne na dan dospeća finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela, umanjenu za iznos cene.

Član 8.

Ova odluka usvaja se jednoglasno od strane svih članova Društva.
Alternativno: Ova odluka usvaja se od strane članova Društva koji poseduju najmanje dve trećine od ukupnog broja glasova¹⁴.

Član 9.

Ovlašćuje se direktor Društva da sprovede postupak registracije finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela, kod Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije.
Ova Odluka proizvodi pravno dejstvo od dana njenog donošenja.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Predsednik Skupštine Društva:

Ime i prezime

¹⁴ Rezervisani sopstveni udeo može se steći samo od udela članova koji su glasali za odluku o sticanju rezervisanog sopstvenog udela.

Primer izjave ovlašćenog lica izdavaoca o tačnosti podataka u
spisku imaoca finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela

Centralnom registru
depou i kliringu hartija od vrednosti
Republike Srbije
Beograd, Trg Republike 5, IV sprat

Predmet: Izjava

Na osnovu zahteva iz člana 27z Pravila poslovanja CRHOV, u svojstvu zakonskog zastupnika privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, MB: _____, PIB: _____ (u daljem tekstu Društvo), ovim putem bezuslovno i neopozivo izjavljujem da su svi podaci navedeni u spisku imalaca finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela koje smo dostavili u okviru našeg zahtev za upis finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela tačni, te da u potpunosti odražavaju odnos između Društva i lica navedenih kao imaoci finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Zakonski zastupnik Društva
Ime i prezime

JMBG: _____

Svojeručni potpis

Primer izjave ovlašćenog lica izdavaoca sa podatkom (procentom) prava na sticanje udela po svim emisijama iz predmetnog rezervisanog sopstvenog udela

Centralnom registru
depou i kliringu hartija od vrednosti
Republike Srbije
Beograd, Trg Republike 5, IV sprat

Predmet: Izjava

Na osnovu zahteva iz člana 27z Pravila poslovanja CRHOV, u svojstvu zakonskog zastupnika privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, MB: _____, PIB: _____ (u daljem tekstu Društvo), ovim putem bezuslovno i neopozivo izjavljujem da po osnovu:

- I emisije finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, može doći do sticanja ukupno ___% udela u Društvu, od ukupno rezervisanih ___% udela koji čine rezervisani sopstveni udeo Društva.
- II emisije finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, može doći do sticanja ukupno ___% udela u Društvu, od ukupno rezervisanih ___% udela koji čine rezervisani sopstveni udeo Društva.
- III emisije finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela, može doći do sticanja ukupno ___% udela u Društvu, od ukupno rezervisanih ___% udela koji čine rezervisani sopstveni udeo Društva.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Zakonski zastupnik Društva
Ime i prezime

JMBG: _____

Svojeručni potpis

Registracija finansijskog instrumenta kod CRHOV

Na osnovu zahteva za registraciju emisije i odgovarajuće dokumentacije navedene u prethodnom poglavlju, CRHOV **sprovođi proces registracije**, čime u formalnom smislu nastaje konkretan FIPSU¹⁵.

Svi finansijski instrumenti - pravo na sticanje udela izdati iz jedne emisije daju ista prava navedena u odluci o emisiji (procenat udela, cena i rok za plaćanje, datum emisije, datum dospeća i uslove za poništenje pre dana dospeća) i CRHOV im dodeljuje jedinstveni ISIN broj.

Centralni registar u skladu sa elektronskim fajlom sa podacima o imalcima finansijskih instrumenata – pravo na sticanje udela sa brojem finansijskih instrumenata koje stiče imalac finansijskog instrumenta, vrši **prenos** finansijskih instrumenata sa emisionog računa izdavaoca **na račun finansijskih instrumenata imalca koji je stekao finansijski instrument** – pravo na sticanje udela, a koji se vodi kod Centralnog registra.

Tim činom zaposleno lice **postaje zakoniti imalac FIPSU** i u formalnom smislu stiče prava iz tog finansijskog instrumenta.

¹⁵ Sam proces uključuje dodelu oznaka finansijskom instrumentu (CFI kod i ISIN broj), otvaranje emisionog računa, upis emisije na emisioni račun i dodela jedinstvenog skraćenog naziva - FISN kod.

Ilustrativni primer – EOSP aranžman društva sa ograničenom odgovornošću u Republici Srbiji

Osnovni principi aranžmana:

- 🕒 Broj rezervisanih udela: 2
- 🕒 Broj emitovanih finansijskih instrumenata: 3
- 🕒 Broj zaposlenih sticaoca finansijskih instrumenata: 6
- 🕒 Ukupan iznos % učešća u kapitalu koji se može preneti zaposlenima: 20% ukupnog kapitala u kompaniji.
- 🕒 Rokovi:
 - 🕒 Prva emisija: 01.01.2023 - 31.12.2025. godine,
 - 🕒 Druga emisija: 01.01.2023 - 31.12.2025. godine,
 - 🕒 Treća emisija: 01.01.2024 - 31.12.2026. godine.

Rezervisani sopstveni udeo 1

1 FINANSIJSKI INSTRUMENT 1					
ISIN	Biće dodeljen od strane CRHOV	CFI kod	Biće dodeljen od strane CRHOV	Tiker i FISN	Biće dodeljen od strane CRHOV
Datum upisa	01.01.2023	Datum dospeća	31.12.2025	Ukupno emitovano PSU	100
Rezervisani sopstveni udeo (RSU)	1	Rezervisani sopstveni udeo (RSU) %	10,00%	Cena jednog PSU u RSD	100.000,00
Vlasnik F.I.	Ivana Ivanović	JMBG	0101999123456	Broj F.I.	33
Vlasnik F.I.	Marko Marković	JMBG	0101988123456	Broj F.I.	34
Vlasnik F.I.	Jovan Jovanović	JMBG	0101979123456	Broj F.I.	33

Rezervisani sopstveni udeo 1

2 FINANSIJSKI INSTRUMENT 2					
ISIN	Biće dodeljen od strane CRHOV	CFI kod	Biće dodeljen od strane CRHOV	Tiker i FISN	Biće dodeljen od strane CRHOV
Datum upisa	01.01.2023	Datum dospeća	31.12.2025	Ukupno emitovano PSU	50
Rezervisani sopstveni udeo (RSU)	2	Rezervisani sopstveni udeo (RSU) %	5,00%	Cena jednog PSU u RSD	200.000,00
Vlasnik F.I.	Ivana Ivanović	JMBG	0101999123456	Broj F.I.	10
Vlasnik F.I.	Zorica Zorić	JMBG	0101988123456	Broj F.I.	20
Vlasnik F.I.	Petar Petrović	JMBG	0101979123456	Broj F.I.	30

Rezervisani sopstveni udeo 2

3 FINANSIJSKI INSTRUMENT 3					
ISIN	Biće dodeljen od strane CRHOV	CFI kod	Biće dodeljen od strane CRHOV	Tiker i FISN	Biće dodeljen od strane CRHOV
Datum upisa	01.01.2024	Datum dospeća	31.12.2025	Ukupno emitovano PSU	20
Rezervisani sopstveni udeo (RSU)	3	Rezervisani sopstveni udeo (RSU) %	5,00%	Cena jednog PSU u RSD	500.000,00
Vlasnik F.I.	Milan Milanović	JMBG	0101999123456	Broj F.I.	10
Vlasnik F.I.	Marko Marković	JMBG	0101988123456	Broj F.I.	10
Vlasnik F.I.	Jovan Jovanović	JMBG	0101979123456	Broj F.I.	10

TREĆI KORAK

Sticanje udela u kompaniji na osnovu FIPSU

Nakon što se za to steknu prethodni uslovi u pogledu roka i/ili drugi uslovi određeni odlukom skupštine društva o emisiji FIPSU, zaposleni može činom isplate cene iskositi prava iz svog FIPSU te **steći udeo u kompaniji po dogovorenim uslovima**.

Sam proces sticanja odvija se kroz dva koraka: prvi koji se vodi kod **CRHOV**-a a drugi kod **APR**-a.

Proces kod CRHOV

Izdavalac dostavlja Centralnom registru jedan **zahtev** za ispis finansijskih instrumenata - pravo na sticanje udela za sve emisije izdate iz jednog rezervisanog sopstvenog udela.

Ukoliko imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela u roku iz odluke o emisiji izvrši uplatu cene, **smatraće se da je dao saglasnost da stekne udeo**.

Izdavalac je dužan da **u roku od 30 dana od dana isteka roka za plaćanje cene** iz odluke o emisiji, za sve emisije koje su izdate iz istog rezervisanog sopstvenog udela podnese Centralnom registru zahtev za ispis finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela, radi sticanja udela, odnosno poništenja.

Uz zahtev za ispis finansijskog instrumenta radi sticanja udela, izdavalac dostavlja Centralnom registru **podatke o imiocima koji stiču pravo na udele** iz istog rezervisanog sopstvenog udela, odnosno o imiocima finansijskog instrumenta koji su izvršili uplatu u skladu sa odlukom o emisiji.

Centralni registar, u skladu sa zahtevom za ispis finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela, vrši ispis svih emisija koje su izdate iz istog rezervisanog sopstvenog udela i izdaje **potvrdu** o ispisu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela.

Proces kod APR

Prema uputstvu APR-a pomenutom u okviru Prvog koraka, Sticanje udela na osnovu finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela u rezervisanom sopstvenom udelu registruje se **istovremeno** za sve emisije koje su izdate iz jednog rezervisanog sopstvenog udela.

Prema obrazloženju APR-a, istovremena registracija svih imalaca prava na sticanje udela koji su uplatili otkupnu cenu uslovljena je sadržinom prava na sticanje udela. Naime, ukoliko bi se imiocci ovih prava upisivali sukcesivno kao članovi društva, onda bi imalac dospelog, realizovanog prava koji je prvi registrovan kao član društva stekao veći procenat udela od imioca koji je kasnije registrovan kao član društva, bez obzira što su imali ista prava na sticanje istog rezervisanog sopstvenog udela. Realizacijom prvog prava na sticanje udela i upisa člana po tom osnovu rezervisani sopstveni udeo vi se smanjio za procenat udela imioca čije je pravo prvo realizovano, tako da bi svaki sledeći imalac pri realizaciji svog prava sticao manji procenat udela, jer je i rezervisani sopstveni udeo u odnosu na koji stiče procenat umanjen.

Nakon pribavljanja **potvrde Centralnog registra** o ispisu svih finansijskih instrumenata koji su izdati iz jednog rezervisanog sopstvenog udela, zakonski zastupnik društva podnosi Registru privrednih subjekata prijavu za upis sticanja udela svih imalaca finansijskih instrumenata koji su uplatili otkupnu cenu i prijavu za registraciju smanjenja procenta rezervisanog sopstvenog udela po tom osnovu.

Registracija člana na osnovu realizovanog finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela i smanjenje rezervisanog sopstvenog udela vrši se na osnovu sledećih dokumenata:

- 🕒 potvrde CRHOV o ispisu svih finansijskih instrumenata izdatih iz jednog rezervisanog sopstvenog udela,
- 🕒 dokaza o identitetu člana koji pristupa društvu (za domaće fizičko lice - fotokopija lične karte, a za stranca – fotokopija pasoša, odnosno fotokopija lične karte stranca, odnosno izvod iz matičnog registra ako je osnivač pravno lice koje nije registrovano u Registru koji vodi Agencija za privredne registre).

ALTERNATIVNI TREĆI KORAK

Poništaj FIPSU bez sticanja udela od strane imaoaca

FIPSU može prestati putem poništenja (bez sticanja udela od strane imaoaca), i to:

- 🔄 ukoliko imalac FIPSU **ne izvrši svoju obavezu uplate cene** u roku za plaćanje ili
- 🔄 nastupi neki od drugih **raskidnih uslova** koji su definisani u okviru odluke o emisiji FIPSU.

Ukoliko imalac finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela, u skladu sa odlukom o emisiji ne izvrši svoju obavezu uplate cene u roku za plaćanje cene radi sticanja udela ili nastane uslov za poništenje pre roka dospeća, u skladu sa uslovima iz odluke o emisiji, izdavalac donosi odluku kojom se taj finansijski instrument poništava.

Uz zahtev za ispis finansijskog instrumenta koji se poništava, izdavalac dostavlja Centralnom registru odluku o poništenju, kao i podatke o imaoцу tog finansijskog instrumenta.

U slučaju ispisa finansijskog instrumenta pre roka dospeća, kada je ispunjen uslov za poništenje svih emisija iz jednog rezervisanog sopstvenog udela naveden u odluci o emisiji, izdavalac Centralnom registru dostavlja zahtev za ispis i odluku kojom se taj finansijski instrument poništava pre roka dospeća, a Centralni registar vrši ispis svih emisija finansijskih instrumenata - pravo na sticanje udela iz jednog rezervisanog sopstvenog udela.

Primer zahteva za ispis FIPSU U CRHOV

Centralnom registru
depou i kliringu hartija od vrednosti
Republike Srbije
Beograd, Trg Republike 5, IV sprat

Predmet: Zahtev za ispis finansijskih instrumenata - pravo na sticanje udela za sve emisije izdate iz jednog rezervisanog sopstvenog udela kompanije _____, MB: _____.

Poštovani,

Molimo Vas da, u skladu sa odredbama 271 Pravila poslovanja CRHOV, sprovedete postupak ispisa finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela izdavaoca _____, MB: _____, sledećih oznaka:

- CFI kod:
- ISIN broj:
- FISN kod:

,a obzirom da su se stekli zakonski uslovi, odnosno da je imalac finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela u roku iz odluke o emisiji izvršio uplatu cene, te time dao saglasnost da stekne udeo.

Saglasno navedenim pravilima u prilogu Vam dostavljamo:

- 1) podatke o imiocima koji stiču pravo na udele iz istog rezervisanog sopstvenog udela, odnosno o imiocima finansijskog instrumenta koji su izvršili uplatu u skladu sa odlukom o emisiji,
- 2) dokaz o uplati naknade saglasno tarifniku CRHOV-a.

Saglasno navedenom zahtevu, molimo Centralni registar da izvrši ispis svih emisija koje su izdate iz istog rezervisanog sopstvenog udela i izda potvrdu o ispisu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Zakonski zastupnik Društva
Ime i prezime

JMBG: _____

Svojeručni potpis

Primer Odluke o poništenju finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela

Na osnovu člana 200, a u vezi sa članom 159d. Zakona o privrednim društvima ("Sl. glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), skupština privrednog društva _____, sa registrovanim sedištem na adresi: _____, MB: _____, PIB: _____ (u daljem tekstu Društvo ili izdavalac), na vanrednoj sednici održanoj dana _____, 2023. godine donosi sledeću:

ODLUKU O PONIŠTENJU FINANSIJSKOG INSTRUMENTA – PRAVO NA STICANJE UDELA

Član 1.

Poništava se sledeći izdati finansijski instrument – pravo na sticanje udela sledećih oznaka:

- CFI kod:
- ISIN broj:
- FISN kod:

Član 2.

Imaoci finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela iz člana 1, nisu u izvršili uplatu cene do datuma dospelosti, te su se saglasno tome stvorili uslovi za poništaj finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela:

1. za domaće fizičko lice – uneti lično ime i jedinstveni matični broj građana, adresu prebivališta (ulica i broj, poštanski broj i šifra opštine),
2. za stranca – uneti lično ime, broj pasoša i država izdavanja, odnosno lični broj za stranca, odnosno broj lične karte stranca i zemlja izdavanja,
3. za domaće pravno lice – uneti poslovno ime, adresa sedišta (ulica i broj, poštanski broj i šifra opštine) i matični broj,
4. za strano pravno lice – uneti poslovno ime, adresa sedišta, broj pod kojim se to pravno lice vodi u matičnom registru i država u kojoj je to lice registrovano.

Alternativno Član 2.

Usled nastupanja sledećeg raskidanog uslova, određenog u odluci o emisiji, stvorili su se uslovi za poništaj finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela:

1. Sticaocu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela prestao je radni odnos u Društvu, na njegovu inicijativu, u skladu sa odredbama člana 178. Zakona o radu, pre datuma dospeća finansijskog instrumenta,
2. Sticaocu finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela prestao je radni odnos u Društvu, u skladu sa odredbama člana 179. Zakona o radu, pre datuma dospeća finansijskog instrumenta,
3. Društvo nije ostvarilo zacrtan minimum poslovnog ciljeva i plana poslovanja za period _____ - _____, godine.

Član 3.

Ovlašćuje se direktor Društva da sprovede postupak ispisa finansijskog instrumenta – pravo na sticanje udela, kod Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti Republike Srbije.

Ova Odluka proizvodi pravno dejstvo od dana njenog donošenja.

U _____, dana _____, 2023. godine.

Predsednik Skupštine Društva:

JMBG: _____

Troškovi vezani za izdavanje i realizaciju FIPSU

Izdavaoci u Republici Srbiji prilikom izdavanja i prenosa FIPSU snose određene troškove prema nadležnim organima koji pružaju usluge registracije.

Troškovi APR¹⁶

Naknade za promene podataka o privrednim društvima

- ☺ Naknada za blagovremeno podnetu registracionu prijavu promene podataka o privrednim subjektima upisanim u Registar privrednih subjekata iznosi 3.100,00 dinara.
- ☺ Ako se registracionom prijavom zahteva više promena, naknada od 3.100,00 dinara uvećava se za 1.500,00 dinara po promeni.
- ☺ Ako se registracionom prijavom traži registracija promene članova (promene vlasništva ili suvlasništva na udelu), osim naknade propisane u članu 3. stav 1. odluke (3.100,00 dinara) plaća se i iznos od 350,00 dinara po članu ili suvlasniku koji se registruje, pri čemu se ovaj iznos plaća po novom članu koji pristupa u društvo.
- ☺ Dodatna naknada za neblagovremeno podnetu registracionu prijavu promene podataka o privrednom subjektu ili dokumenta iznosi 6.000,00 dinara (odnosi se na prijave podnete po isteku roka od 15 dana od dana nastanka podatka ili dokumenta koji su predmet registracije, odnosno promene registrovanog podatka ili dokumenta). Promene koje nastaju danom registracije, kao što su promena člana i povećanje ili smanjenje kapitala ne podležu plaćanju naknade za neblagovremenost,

Naknade za registraciju/objavljivanje dokumenata

Visine naknada za registraciju i objavljivanje dokumenata koji se registruju i objavljuju u skladu sa zakonom iznosi 3.100,00 dinara, dok je naknada za objavljivanje dokumenata koji se objavljuju u skladu sa zakonom 800,00 dinara po dokumentu.

Troškovi CRHOV¹⁷

- ☺ Registracija finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela u zakonskom roku (dodeljivanje CFI koda, ISIN broja i FISN koda otvaranje emisionog računa, upis emisije na emisioni račun i upis na račune zakonitih imalaca): 30.000,00 RSD;
- ☺ Ispis (poništenje) finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela u zakonskom roku i izdavanje potvrde: 18.000,00 RSD;
- ☺ Dodatna naknada za ispis (poništenje) finansijskog instrumenta - pravo na sticanje udela, koji nije podnet u zakonskom roku: 13.200,00 RSD.

Naplata tarife Centralnog registra vrši se unapred, po ispostavljenoj profakturi, a na osnovu zahteva člana Centralnog registra ili samog izdavaoca. Uplate po osnovu tarife Centralnog registra, članovi ili izdavaoci vrše na tekuće račune Centralnog registra u skladu sa instrukcijama, sa obaveznim upisivanjem broja fakture ili broja profakture u pozivu na broj odobrenja. Dokaz o izvršenoj uplati tarife, za tarifne stavove koji se naplaćuju unapred, prilaže se uz zahtev za postupanje i dokumentaciju koji se dostavljaju Centralnom registru.

¹⁶ <https://www.apr.gov.rs/registri/privredna-drustva/naknade.2044.html>

¹⁷ Pravilnik o tarifi Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti, primenjuje se od 01.03.2023. godine

Pravne alternative FIPSU

Važno je istaći da je „Finansijski instrument - pravo na sticanje udela” samo jedna od alternativnih način putem kojih se mogu postići zacrtani ciljevi sticanja udela u kompaniji od strane zaposlenih.

Postoje i drugi, neinstitucionalizovani načini, koji mogu biti realizovani posebnim ugovorima, proizvesti pravno dejstvo i dati očekivane rezultate.

Međutim, ono što je važno istaći da alternativni modeli koji bi sadržali sličnu nameru strana, ne moraju apriori biti poreski neutralni, već se neki od koraka koji oni sadrže mogu biti okarakterisani tzv. „poreski događaj” odnosno stvoriti obavezu neke od strane da plati određeni vrstu poreza. Sa druge strane slični rizici ne postoje kada se koristi institucionalizovani finansijski instrument - pravo na sticanje udela.

Zato je važno istaći da se kompanije, naročito one koji nisu u položaju da finansiraju kvalitetne poreske savetnike, ne upuštaju u ove alternativne načine raspodele udela zaposlenima, jer se na taj način izlažu nepotrebnih rizicima.

Jedan od rizika je da se korist koju je zaposleni ostvario od poslodavac okarakterise kao zarada, u kom slučaju se mogu pojaviti enormni iznosi utvrđenih poreskih obaveza. Takođe, i pitanje ostvarenja eventualnog kapitalnog dobitka u pojedinim slučajevima može biti sporno.

Poreski tretman FIPSU

Poreski tretman sticanja udela u procesu realizacije FIPSU, regulisan je odredbama Zakona u porezu na dohodak građana¹⁸. Prema navedenom propisu porezu na dohodak građana, između ostalih podležu: zarade, prihodi od kapitala, kapitalni dobiti ali i ostali prihodi. Navedeni prihodi oporezuju se bilo da su ostvareni u novcu, u naturi, činjenjem ili na drugi način.

Odredbom člana 18. stav 1. tačka 11. navedenog zakona određeno je da se ne plaća se porez na zarade na primanja zaposlenog od poslodavca po osnovu sopstvenih akcija, opcija na sopstvene akcije ili sopstvenih udela poslodavca ili akcija, opcija na akcije ili udela sa poslodavcem povezanog lica (u daljem tekstu: sopstvene akcije) koje zaposleni stekne bez naknade ili po povlašćenju od poslodavca. Zakonodavac dakle, sve oblike vlasništva u akcionarskih društvima i društvima sa ograničenog odgovornošću označava generičkim nazivom: sopstvene akcije.

Zakon dalje predviđa izuzetke, te navodi 3 posebna slučaja u kojima se prihod od sticanja vlasničkog iz učešća u ESOP planovima ipak ima smatrati zaradom i saglasno tome i oporezovati. To su sledeći slučajevi:

- 1) Prvi je slučaj ukoliko zaposleni otuđi sopstvene akcije pre isteka dve godine od dana sticanja prava raspolaganja na tim sopstvenim akcijama, u kom slučaju će se takve sopstvene akcije smatrati oporezivom zaradom zaposlenog u smislu člana 14. zakona u momentu otuđenja.
- 2) Drugi izuzetak je slučaju u kojem poslodavac ili povezano lice poslodavca otkupe od zaposlenog sopstvene akcije. U tom slučaju te sopstvene akcije smatraće se oporezivom zaradom zaposlenog u smislu člana 14. zakona u momentu otkupa.
- 3) Finalno, ukoliko zaposlenom prestane radni odnos kod poslodavca pre isteka dve godine od dana sticanja prava raspolaganja nad sopstvenim akcijama osim u slučaju prestanka radnog odnosa nezavisno od njegove volje i volje poslodavca u skladu sa zakonom koji uređuje rad, prestanka radnog odnosa usled sticanja prava na starosnu penziju u skladu sa zakonom koji uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje i prestanka radnog odnosa radi zasnivanja radnog odnosa kod povezanog lica poslodavca, te sopstvene akcije smatraće se oporezivom zaradom zaposlenog u smislu člana 14. zakona isplaćenom na poslednji dan trajanja radnog odnosa zaposlenog kod poslodavca.

Sa druge strane, istim Zakonom u članu 14. stav 2. određeno je da hartije od vrednosti, osim akcija stečenih u postupku svojinske transformacije, koje zaposleni dobije od poslodavca ili od s poslodavcem povezanog lica smatraju se zaradom u momentu sticanja prava raspolaganja na tim hartijama od vrednosti, odnosno u momentu u kojem se te hartije od vrednosti smatraju oporezivom zaradom zaposlenog u skladu sa članom 18. stav 3. zakona.

Navedene pravne formulacije sadrže određene nejasnoće, odnosno prostor za različita tumačenja, zbog čega se preporučuje da se zatraže zvanična tumačenja od strane nadležnog ministarstva.

¹⁸ „Sl. glasnik RS”, br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - odluka US, 7/2012 - usklađeni din. izn., 93/2012, 114/2012 - odluka US, 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 48/2013 - ispr., 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 113/2017, 7/2018 - usklađeni din. izn., 95/2018, 4/2019 - usklađeni din. izn., 86/2019, 5/2020 - usklađeni din. izn., 153/2020, 156/2020 - usklađeni din. izn., 6/2021 - usklađeni din. izn., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - usklađeni din. izn., 10/2022 - usklađeni din. izn., 138/2022, 144/2022 - usklađeni din. izn. i 6/2023 - usklađeni din. izn.

Participacija zaposlenih
u vlasništvu kompanije

Vodič za **ESOP** strukture u Republici Srbiji

Finansijski instrument - pravo
na sticanje udela

MILAN MARINKOVIĆ
2023.

SRBIJAINOVIRA

ICT HUB
EMPOWERING INNOVATION

Izrada ovog vodiča omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj vodiča je isključivo odgovornost ICT HUB-a i Inicijative Digitalna Srbija i ne predstavlja nužno stavove USAID-a ili Vlade SAD.